

Capitolul 2

Învățătorul zice: „Vremea Mea este aproape; voi face Paștele cu ucenicii Mei în casa ta.”

Matei 26, 18

Ultima cină

Paștele era prima sărbătoare din calendarul iudaic. În fiecare an era sărbătorită »în luna întâia, în a patrusprezecea zi a lunii, între cele două seri« (Levitic 23, 5). Cu această ocazie fiecare familie se gândea la eliberarea poporului din Egipt, aducând ca jertfă un miel fără cusur. Sărbătoarea era cea mai veche sărbătoare a iudeilor, primul Paște a fost sărbătorit în seara când Israel a fost eliberat din Egipt.

Paștelui îi urma sărbătoarea azimilor (Levitic 23, 6). Această sărbătoare ținea o săptămână, așa că întreg timpul de sărbătoare era de opt zile. Cele două sărbători erau așa de strâns legate una de alta, că perioada de timp de opt zile era deseori denumită »Paștele« și câteodată »sărbătoarea azimilor«. (Noul Testament folosește rar aceste expresii și atunci se recunoaște sensul general.) Privit concret, Paștele se referă la cea de-a paisprezecea zi a lunii Nisan (prima lună a calendarului iudaic), în timp ce »sărbătoarea azimilor« cuprinde restul de șapte zile de sărbătoare, care se termina în ziua a 21-a a lunii Nisan.

Cu patru zile înainte de Paște, în ziua a 10-a a lunii Nisan, fiecare familie trebuia să aleagă un miel de jertfă fără cusur și să-l pună deoparte de restul turmei. Apoi mielul trebuia să fie sacrificat (Exodul 12, 3-6). În timpul ultimei săptămâni, înainte de sacrificare, Isus și ucenicii Lui au făcut același lucru, în ziua de luni a acelei săptămâni au căutat un miel.

Să ne aducem aminte: mărturiile istorice din timpul lui Isus arată că aproximativ un sfert de milion de miei se sacrificau în timpul unei sărbători normale de Paște. Ca să se împlinească această misiune era nevoie de sute de preoți. Deoarece toți mieii erau sacrificați în aproximativ două ore înainte de lăsarea amurgului în cea a 14-a zi de Nisan (Exodul 12, 6), era nevoie de aproximativ 600 de preoți, fiecare trebuia să taie în medie 4 miei pe minut, ca să poată să-și împlinească misiunea într-o seară. Potrivit tradiției, numai maximal doi oameni aveau voie să vină la Templu cu un miel ca să-l sacrifice. După ce mielul era tăiat, trebuia dus imediat acasă și prăjit. Cu toate acestea pe Muntele pe care se afla Templul era o aglomerație mare, dacă ne gândim că în timpul tăierii mieilor erau aproximativ o jumătate de milion de oameni care se mișcau în cele două ore pe teritoriul Templului.

Iudeii din timpul lui Isus aveau două metode diferite pentru calculul calendarului – ceea ce a făcut ca problema să nu fie așa de complicată. Atât fariseii cât și iudeii din Galileea și din ținuturile de nord ale Israelului numărau zilele de la răsăritul soarelui și până la răsăritul lui a doua zi. Saducheii și locuitorii din Ierusalim și din ținuturile din jur numărau zilele de la apusul soarelui și până la apusul lui. Aceasta însemna că 14 Nisan cădea pentru un galileean joi, iar pentru locuitorii Ierusalimului era vineri. În felul acesta tăierea mieilor se făcea în două zile consecutive în cele două ore prevăzute pentru aceasta, munca preoților ușurându-se în felul acesta. Aproximativ jumătate din miei puteau fi tăiați joi, iar cealaltă jumătate era tăiată vineri.

(Prin acest detaliu complicat cu privire la problema calendarului se permite să se explice de ce Isus și ucenicii Lui – care în afară de Iuda, toți erau galileeni – au mâncat mielul pascal joi seara în odaia de sus, cu toate că evanghelistul Ioan în capitolul 18 versetul 28 spune că, căpeteniile iudaice – care locuiau toate în Ierusalim – nu serbaseră în ziua următoare încă Paștele, când Isus a fost adus în Pretoriu pentru a fi interogat. Tot așa se poate explica de ce, potrivit cu Ioan 19, 14, procesul lui Isus și răstignirea Lui a putut avea loc în ziua pregătirii.)

Cantitatea de sânge, care curgea cu ocazia acestor jertfe, era foarte mare. Sângele era lăsat să curgă de pe povârnișul de răsărit al muntelui pe care se afla Templul în valea Chidron. Din această cauză pârâul cu același nume era multe zile colorat în roșu. Aceasta amintea de prețul îngrozitor al păcatului.

Desigur, tot acest sânge și toate aceste animale nu puteau să facă ispășirea păcatelor: »căci este cu neputință ca sângele taurilor și al țapilor să șteargă păcatele« (Evrei 10, 4). Mieii simbolizau numai jertfa desăvârșită, pe care Dumnezeu Însuși o va pregăti, ca să îndepărteze păcatele. De aceea Ioan Botezătorul a privit mai departe de aceste animale și a arătat spre »Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii« (Ioan 1, 29). Nu va mai trece mult timp până când înțelesul deplin al acestei profeții va fi descoperit.

Ultima cină este pregătită

În dimineața zilei de joi, ucenicii au început pregătirea sărbătorii Paștelui. »În ziua dintâi a praznicului Azimilor (aici evanghelistul Matei folosește exprimarea generală uzuală, care lega cele două sărbători una cu alta), ucenicii au venit la Isus, și I-au zis: „Unde vrei să-Ți pregătim să mănânci Paștele?» (Matei 26, 17).

Din relatarea evanghelistului Matei se recunoaște că multe detalii au fost clarificate mai dinainte de Isus. Deoarece mulți israeliți veneau în fiecare an la sărbătoare în Ierusalim, se obișnuia ca locuitorii orașului să închirieze spațiul casei lor celor veniți la sărbătoare. În felul acesta vizitatorii puteau folosi camere separate, ca să mănânce mielul pascal împreună cu prietenii și aparținătorii familiei. Vădit, Isus făcuse pregătiri pentru folosirea unei astfel de camere, unde putea să serbeze împreună cu ucenicii Lui. Era o odaie de sus, care probabil a fost pusă la dispoziție de un om - un om pe care Isus îl cunoștea, și care la rândul lui credea în Isus, dar care probabil era necunoscut ucenicilor. În niciuna din relatările din Evanghelia nu i se numește numele. În orice caz, Isus a făcut aceste pregătiri în ascuns, ca să evite să fie cunoscut mai dinainte unde voia să fie în seara aceea împreună cu ucenicii Lui. (Dacă Iuda ar fi cunoscut mai dinainte locul ultimei cine, ar fi fost ușor pentru el să comunice membrilor marelui sfat unde puteau să găsească pe Isus. În planul lui Dumnezeu era însă necesar ca Isus să serbeze împreună cu ucenicii Lui ultima cină, înainte de a fi trădat).

Trebuiau făcute multe pregătiri. Nu trebuia numai ca mielul să fie adus la Templu, ca să fie tăiat, și apoi să fie adus înapoi, ca să fie fript. Și celelalte părți componente ale cinei trebuiau pregătite. Una din cele mai importante părți componente ale sărbătorii Paștelui erau azimile, vinul și castronul cu ierburi amare. Responsabilitatea pregătirii acestor componente a fost probabil împărțită mai multor ucenici. În afară de aceasta trebuia pregătită încăperea și masa. De aceasta se ocupa un slujitor al omului acela căruia îi aparținea odaia de sus.

De aceea Isus le-a zis: »Duceți-vă în cetate la cutare om, și spuneți-i: „Învățătorul zice: „Vremea Mea este aproape; voi face Paștele cu ucenicii Mei în casa ta.”« (Matei 26, 18). După relatarea evanghelistului Marcu, capitolul 14 versetul 13, și a evanghelistului Luca, capitolul 22, versetul 10, Isus le-a spus că omul pe care îl căutau »duce un ulcior cu apă«. Deoarece aducerea apei era misiunea femeilor, ei vor putea să identifice ușor pe omul acela. Isus, care știe totul (Ioan 16, 30), a știut exact unde va fi omul, când ei îl vor întâlni. Aceasta este încă o dovadă suplimentară că El avea toate aceste evenimente sub control.

Din evanghelia după Luca 22, 8 aflăm că a fost Petru și Ioan, care au fost însărcinați să caute pe omul acela și să ajute la pregătirea odăii de sus. Evanghelistul Marcu spune că ei vor găsi omul, îl vor urma spre casă și apoi vor repeta proprietarului casei ceea ce Isus le-a spus lor. Și vor găsi »o odaie mare de sus, așternută gata« (Marcu 14, 15). Ucenicii »au făcut cum le poruncise Isus, și au pregătit Paștele« (Matei 26, 19).

În vorbirea lui Isus se cuprinde un înțeles adânc (»Vremea Mea este aproape; voi face Paștele cu ucenicii Mei« versetul 18). Petru și Ioan L-au auzit deja mai de mult spunând: »Vremea Mea n-a sosit încă« (Ioan 7, 6). Cu alte ocazii anterioare El a făcut afirmații asemănătoare. Vremea Lui sosise acum – clipa pentru care venise în lume. De aceea a spus așa de simplu lui Petru și lui Ioan acest lucru. Știa că Îi rămăsese numai o seară, pe care o va petrece împreună cu ucenicii Săi, și anume la sărbătoarea Paștelui. Expresia greacă tradusă prin »voi face Paștele« este la timpul

prezent ca să exprime un eveniment care va avea loc în viitor. Prin aceasta a scos în evidență că planul lui Dumnezeu nu putea nicidecum să fie împiedicat să nu se realizeze.

Era de o importanță decisivă, faptul că Isus serba acest ultim Paște. Pe parcursul serii va spune ucenicilor Săi: »Am dorit mult să mânânc Paștele acesta cu voi înainte de patima Mea; căci vă spun, că de acum încolo, nu le voi mai mânca, până la împlinirea lor în Împărăția lui Dumnezeu« (Luca 22, 15-16). Evenimentele din seara aceea vor fi punctul culminant a tot ce a simbolizat sărbătorile de Paște de până atunci: jertfirea adevăratului Miel al lui Dumnezeu urma să aibă loc în curând. De aceea acest ultim Paște este deosebit de important – cu mult mai important decât sărbătorile de Paște care au avut loc până atunci, care au avut loc în cele mai evlavioase familii iudaice.

Sărbătoarea cinei

Relatările evangheliilor nu spun nimic despre restul evenimentelor din ziua aceea – până la mâncarea Paștelui însuși. Se pare că Isus a petrecut ziua în rugăciune, fiind singur cu Tatăl Său, în timp ce ucenicii pregăteau Paștele. Oricare ar fi fost activitățile care s-au derulat în ziua aceea, la ora stabilită Isus S-a întâlnit cu ucenicii Lui, ca să meargă în odaia de sus, unde totul era pregătit și îi aștepta. Apostolul Ioan dedică mai multe capitole (Ioan 13-17) prezentării detaliate a vorbirii lui Isus din noaptea aceea.

Evanghelistul Matei relatează cele întâmplate în odaia de sus și sărbătoarea mesei de Paște: »Seara, Isus a șezut la masă cu cei doisprezece ucenicii ai Săi« (Matei 26, 20). Era joi seara în jurul orei 18, atunci când s-au așezat la masă. Cuvântul grecesc tradus prin »a șezut la masă« este *anakeimai*, care înseamnă totodată și »a se rezema«, »a se propti cu spatele«. Se obișnuia în general ca o astfel de mâncare să fie pusă pe o masă scundă. Oaspeții se propteau cu spatele ca să poată servi mâncarea. Din relatarea lui Ioan aflăm că Hristos și ucenicii Săi au mâncat șezând, căci în Ioan 21, 20 se spune că Ioan s-a rezemat pe pieptul lui Isus.

Aceasta era în opoziție totală cu primul Paște, care a fost mâncat în grabă și stând în picioare – îmbrăcămintea era încinsă, gata de a pleca în călătorie, sandalele erau în picioare și bastonul era în mână (Exodul 12, 11). Israelii se pregăteau atunci să evadeze din Egipt. De data aceasta nu era planificată nici o evadare. De aici Hristos se va duce în grădina Ghetsimani, unde, în urma trădării, va fi dat în mâinile ucigașilor Lui. Vremea Lui sosise.

Era o succesiune tradițională în rânduiala Paștelui. Mai întâi un pahar cu vin trecea de la unul la altul, primul din cele patru pahare folosite în timpul acestei mese. Fiecare din cei prezenți lua o înghițitură din paharul comun. Înainte ca paharul să fie dat de la unul la altul, Isus a rostit rugăciunea de mulțumire (Luca 22, 17).

După ce primul pahar a circulat pe la toți cei prezenți, avea loc o spălare ceremonială, simbolizând necesitatea curățirii morale și spirituale. Probabil că în timpul acestei spălări ceremoniale a luat naștere cearta între ei »ca să știe care dintre ei avea să fie socotit cel mai mare« (Luca 22, 24). Evanghelistul Ioan relatează că Isus »S-a sculat de la masă, S-a dezbrăcat de hainele Lui, a luat un ștergar, și S-a încins cu El. Apoi a turnat apă într-un lighean, și a început să spele picioarele ucenicilor, și să le ștergă cu ștergarul cu care era încins« (Ioan 13, 4-5). Preluând rolul robului cel mai neînsemnat, Hristos a transformat ceremonia spălării într-o lecție clară despre smerenie și adevărata sfințire. Spălarea exterioară nu folosește la nimic, dacă inima nu este curată. Mândria este dovada sigură că inima trebuie curățită. Hristos a folosit un argument asemănător când a vorbit cu fariseii (Matei 23, 25-28). Acum El a spălat picioarele ucenicilor, ilustrând prin aceasta că însuși credinciosul, a cărui inimă a fost reînnoită, trebuie să se curățească permanent de necurăția exterioară pricinuită de lume.

Fapta Sa a fost un model al adevăratei smerenii. Spălarea picioarelor era, în mod normal, încredințată celui mai neînsemnat sclav. În mod normal, într-o casă închiriată pentru acest scop era un slujitor care spăla picioarele oaspeților care intrau în casă. Dacă cineva renunța la acest

gest, era privit ca o mare lipsă de amabilitate (compară cu Luca 7, 44). Spălarea picioarelor era necesară, deoarece praful, mizeria și alte necurății se depuneau pe ele, când cineva ca pieton umbla pe străzile nepietruite din Ierusalim și din împrejurimile Ierusalimului. În mod evident nu era nici un slujitor care să îndeplinească această misiune, atunci când Isus a intrat cu ucenicii Lui în odaia de sus. În loc să se coboare, ca să facă această lucrare unul altuia, ucenicii și-au lăsat picioarele nespălate. Gestul lui Isus cuprinde atât un act mișcător de umilire al propriei persoane, precum și o muștrare ușoară adresată ucenicilor (compară cu Ioan 13, 6-9). El cuprindea și un model de smerenie, pe care El o așteaptă de la toți creștinii (versetul 15; compară cu Luca 22, 25-26).

După spălarea ceremonială se continua sărbătoarea Paștelui cu mâncarea ierburilor amare, corespunzător cu Exodul 12, 8. (Acestea erau pătrunjel, cicoare de grădină și alte sorturi de zarzavaturi cu frunze). Amărăciunea verdețurilor aducea aminte de robia aspră a lui Israel în Egipt. Verdețurile erau mâncate cu bucăți de azimi, care se muiau într-o amestecătură numită *charoset*. Era o pastă din rodii, mere, curmale, smochine, stafide și oțet. *Charoset* era comparat cu mortarul unui zid – și amintea de sclavia israeliților în Egipt, unde făceau cărămizi.

Urma împărțirea celui de-al doilea pahar. Exact în acest moment stăpânul casei (în acest caz era fără îndoială Isus) explica ce înseamnă Paștele (compară cu Exodul 12, 26-27). Într-o tradițională sărbătoare iudaică de Paște, cel mai tânăr copil pune patru întrebări stabilite mai dinainte, al căror răspuns este preluat dintr-o povestire poetică a ieșirii din Egipt.

În timp ce se împărțea cel de-al doilea pahar se cântau Psalmi. Conform tradiției, psalmii care se cântau de Paște erau din *Hallel* (în ebraică „cântări de laudă”; din acest cuvânt a rezultat cuvântul *Halleluia*). Hallelul consta din șase psalmi și începea cu Psalmul 113. Probabil că Hallel-psalmii au fost cântați unul după altul, în acest moment al ceremoniei se cântau primii doi psalmi.

După aceea era adus mielul fript, înainte ca să urmeze ceremonia următoare: stăpânul casei își mai spăla încăodată mâinile, frângea azima și împărțea bucățile la cei ce stăteau la masă, pe care le mâncau apoi cu carnea de miel.

Trădarea este făcută cunoscut mai dinainte

Probabil la un anumit moment al mesei – probabil în timp ce mâncau mielul – Isus a făcut cunoscut ceva, ce urma să aibe urmări grave: »Pe când mâncau, El a zis: „Adevărat vă spun că unul din voi Mă va vinde.”« (Matei 26, 21). De mai multe ori până în momentul acela a prorocit despre moartea Sa. Aceasta a fost însă prima dată când a spus că unul din ucenicii Lui Îl va trăda.

Ne putem imagina cât de tulburată a devenit această atmosferă de sărbătoare, care în mare parte domnește până în zilele noastre. Pentru »a trăda« stă în greacă cuvântul *paradidōmai* – un cuvânt folosit când un deținut era predat unei închisori. Este același cuvânt care s-a folosit și în Matei 4, 12. Acolo Ioan Botezătorul este aruncat în temniță. Gândul acesta era de neimaginat pentru cei mai mulți din ucenicii Săi: unul dintre ei să de-a pe mâna dușmanilor Săi pe Isus! Și cu toate acestea fiecare dintre ei știa în inima lui că *este în stare* să facă o astfel de trădare: »Ei s-au întristat foarte mult, și au început să-I zică unul după altul: „Nu cumva sunt eu, Doamne?”« (Matei 26, 22).

Isus nu a zis nimic care să-i facă să le dispară frica, ci în vorbirea Lui a evidențiat cât de oribilă era trădarea ce urma să aibe loc: »Cel ce a întins cu Mine mâna în blid, acela Mă va vinde« (versetul 23). Cât de groaznic este răul care locuiește într-o astfel de prefăcătorie și o astfel de trădare a fost descris în mod desăvârșit într-unul din Psalmii lui David:

»Nu un vrăjmaș Mă batjocorește, căci aș suferi; nu protivnicul Meu se ridică împotriva Mea, căci M-aș ascunde dinaintea lui. Ci tu, pe care te socoteam una cu Mine, tu, frate de cruce și prieten

cu Mine! Noi, care trăiam împreună într-o plăcută prietenie, și ne duceam împreună cu mulțimea în Casa lui Dumnezeu.« Psalmul 55, 12-14

David a exprimat în Psalmul 41, 9 o plângere asemănătoare împotriva sfătuitorului lui Ahitofel, care s-a unit cu Absalom în răscoala lui împotriva lui David: »Chiar și acela cu care trăiam în pace, în care îmi puneam încrederea și care mânca din pâinea mea, ridică și el călcâiul împotriva mea.«

După relatarea din evanghelia după Ioan 13, 18, Isus a citat în odaia de sus locul din Psalmul 41, 9. Prin aceasta devine clar că psalmul are o însemnătate mesianică, a cărui împlinire va avea loc în curând.

Trădarea lui Hristos aparține planului de mântuire veșnic al lui Dumnezeu, ca toate celelalte detalii ale suferințelor. Isus a confirmat această realitate, când a spus: »Negreșit, Fiul Omului se duce după cum este scris despre El« (Matei 26, 24). Dumnezeu va include trădarea, pe care a făcut-o Iuda, în planul Său de mântuire a nenumăratelor mulțimi de oameni. Și cu toate acestea, actul trădării a fost în sine însuși nejustificat. Tot așa – când Dumnezeu folosește o faptă rea ca să se îplinească hotărârile Lui veșnice – cum răul în sine însuși nu poate fi numit bun. Faptul că hotărârile suverane ale lui Dumnezeu sunt totdeauna bune nu oferă o aureolă de sfințenie intențiilor rele ale lui Iuda. Contrar ce au spus unii, Iuda a fost o unealtă serviabilă a răului (Ioan 6, 70) și nu a fost un sfânt, care să fi știut ceva mai bun. Lui i-a fost sortită condamnarea veșnică. Și Hristos a subliniat această realitate în Matei 26, 24: »Negreșit, Fiul Omului se duce după cum este scris despre El. Dar vai de omul acela prin care este vândut Fiul Omului! Mai bine ar fi fost pentru el să nu se fi născut!«

Cu excepția lui Iuda, toți ceilalți ucenici au fost îngroziți la gândul că unul dintre ei se va face vinovat de o asemenea faptă sinistră. Și totuși este remarcabil că la început ei nu arată cu degetul unul spre celălalt, ci se verifică pe sine însuși. Tocmai fuseseră muștrați de Hristos pentru că nu au dovedit smerenie, nespălându-și picioarele unul altuia. Încă se mai gândeau cât de mult erau înclinați să păcătuiască. Acum erau constrânși să privească un viitor care le aducea mai multă neliniște: În această ceată de bărbați, așa de strâns unită și absolut intimă, exista un trădător. Fiecare și-a verificat propria inimă și fiind conștienți că în propria stare de păcătoșenie pot înfăptui greșeli grave, au întrebat cu multă teamă pe Isus : »Nu cumva sunt eu?« Fiecare s-a întrebat probabil, dacă nu cumva inconștient ar fi putut face ceva, care să pună pe Domnul în pericol, dacă nu cumva a trădat dușmanilor locul în care se găsea El.

În evanghelia după Ioan se spune: »Ucenicii se uitau unii la alții, și nu înțelegeau despre cine vorbește« (Ioan 13, 22). Până în acel moment nu era nici un indiciu – atât în comportarea lui Iuda, cât și în felul cum Isus l-a tratat – care să fi putut da impresia celorlalți ucenici că Iuda era trădătorul. Cu toate că se spune: »Isus știa de la început cine erau cei ce nu cred, și cine era cel ce avea să-l vândă« (Ioan 6, 64), niciodată nu a fost reținut față de Iuda și nici nu l-a ținut la distanță. L-a tratat totdeauna cu aceleași sentimente de dragoste și bunătate ca și pe ceilalți. Și în afară de aceasta, Iuda era administratorul casei de bani și prin aceasta părea că se bucură de o deosebită încredere din partea celorlalți. Aparținea probabil acelei grupe de ucenici, pe care ceilalți din cercul celor doisprezece cel mai puțin îl suspectau de a fi trădător. Și totuși, întreaga lui comportare față de Isus a fost o farsă.

Trădătorul este descoperit

Pentru a păstra un timp mai îndelungat aparențele, Iuda pune și el întrebarea: »Nu cumva sunt eu, Învățătorule?« În expresia greacă se simte o necredință simulată. O traducere americană redă în mod nimerit textul: »Cu siguranță, nu sunt eu, Învățătorule« (NASB).

Isus a răspuns simplu: »Tu ai zis!« (versetul 25). În mod vizibil, aceasta a fost o remarcă care abia a fost auzită, adresată numai lui Iuda. Probabil că nici ceilalți ucenici nu au înțeles-o, căci

apostolul Ioan, care stătea lângă Isus, nu a remarcat-o. Ioan relatează că Petru i-a făcut semn, să afle despre cine vorbea:

»Unul din ucenici, acela pe care-l iubea Isus (în felul acesta se lasă Ioan recunoscut în toată evanghelia sa), stătea la masă culcat pe sânul lui Isus. Simon Petru i-a făcut semn să întrebe cine este acela despre care vorbea Isus. Și ucenicul acela s-a rezemat pe pieptul lui Isus, și i-a zis: „Doamne, cine este?” Isus a răspuns: „Acela, căruia îi voi înmăia bucată, și i-o voi da.” Și a întins o bucată, și a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon, Iscarioteanul.» (Ioan 13, 23-26)

Chiar și această discuție a avut loc în șoaptă, căci se pare că niciunul din ceilalți ucenici nu a remarcat că Hristos a identificat pe Iuda ca trădător. Când a zis lui Iuda: »Ce ai să faci, fă repede« (versetul 27), Ioan spune: »Dar nimeni din cei ce ședea la masă, n-a înțeles pentru ce îi zisese aceste vorbe. Unii credeau că, de vreme ce Iuda avea punga, Isus voia să-i spună; „Cumpără ce ne trebuie pentru praznic”, sau îi porunca să dea ceva săracilor« (versetele 28-29).

Ioan relatează și că Satana a intrat în Iuda după ce a luat bucată de pâine pe care i-a oferit-o Isus (versetul 27). Ca și mai înainte în marele sfat, când Iuda a plănuțit trădarea împreună cu membrii sfatului (soborului), diavolul l-a luat în stăpânire. După ce și-a împietrit inima față de Isus, el a devenit pe deplin o unealtă a celui rău.

Soarta veșnică a lui Iuda era acum pecetluită. Tot ce mai trebuia să facă era trădarea însăși. Și nu avea nici un rost să mai lungească situația. Da, potrivit cu voia lui Isus, trădătorul posedat de diavolul trebuia să părăsească încăperea, ca astfel să poată sărbători ultima cină împreună cu adevărații lui ucenici. De aceea a spus lui Iuda să facă repede ce avea de făcut.

Nu se poate deduce dacă planul inițial al lui Iuda era să trădeze în acea noapte pe Isus. Pe baza relatării din evanghelia după Matei 26, 5 știm că conducătorii iudei își propuseseră să amâne până va trece sărbătoarea. Abia la sfârșitul sărbătorii – cel puțin o săptămână mai târziu – voiau să se răfuiască cu Isus. Dar planul divin era perfect, evenimentele din odaia de sus legate de hotărârea lui Iuda de a vinde pe Isus chiar în noaptea aceea au pecetluit acest plan. El a știut foarte bine ce avea de făcut, căci de mult timp Isus avea obiceiul să se roage împreună cu ucenicii Săi în grădina Ghetsimani (Ioan 18, 2).

O nouă masă este rânduită

În locul acesta, plecând de la ultima sărbătoare de Paște, a fost rânduit un legământ nou și rânduiala cunoscută ca „Masa Domnului”:

»Pe când mâncau ei, Isus a luat o pâine; și, după ce a binecuvântat, a frânt-o, și a dat-o ucenicilor, zicând: „Luați, mâncați; acesta este trupul Meu.” Apoi a luat un pahar, și după ce a mulțumit lui Dumnezeu, li l-a dat, zicând: „Beți toți din el; căci acesta este sângele Meu, sângele legământului celui nou, care se varsă pentru mulți, spre iertarea păcatelor. Vă spun că, de acum încolo nu voi mai bea din acest rod al viței, până în ziua când îl voi bea cu voi nou în Împărăția Tatălui Meu.” După ce au cântat cântarea, au ieșit în muntele Măslinilor.» (Matei 26, 26-30).

Israelii au sărbătorit Paștele începând din seara aceea în care sub călăuzirea lui Moise au părăsit Egiptul – aproape 1500 de ani înainte de Hristos. Reprezenta cel mai vechi ritual vechi-testamental. Era mai vechi decât darea Legii. A fost introdusă înaintea oricărei alte sărbători iudaice. Era mai veche decât preoția, decât cortul întâlnirii și decât toate celelalte componente ale rânduielii jertfelor mozaice.

În această ultimă noapte a cinei era sfârșitul tuturor acelor ceremonii și venise realitatea pe care ele o simbolizau. A fost ultimul Paște al rânduieli vechi în ceea ce privește mântuirea divină.

Sfârșitul legământului vechi – cu toate elementele ceremoniale legate de el – era aproape. În locul lui urma să se introducă un legământ minunat, nou, care niciodată nu va înceta.

Sărbătorile și ritualurile, precum și preoția perioadei de timp mozaic arătau toate, fără nici o excepție, spre marelui Mare Preot, care va aduce odată pentru totdeauna o singură jertfă pentru păcat. Scurt timp după aceea urma ca aceasta să devină realitate. Începând din momentul acela, poporul lui Dumnezeu va sărbători o masă nouă, care păstra în amintire lucrarea de mare preot a lui Isus.

Și astfel Isus a luat unele componente ale mesei pascale și le-a dat un sens nou, ca elemente ale ordinii noului legământ. Prin aceasta Paștele s-a încheiat pentru totdeauna. A început ceva nou și mare.

Evangelistul Matei constată că Isus și ucenicii au sărbătorit Paștele. După toate aparențele au încetat să mai mănânce din miel. Acum erau gata să treacă la cea de-a doua componentă a ceremoniei pascale – împărțirea celui de-al doilea pahar cu vin.

Isus a luat o bucățică de azimă și »a binecuvântat«, adică a mulțumit lui Dumnezeu pentru ea. Apoi a frânt-o și a dat-o ucenicilor spunând: »Luați, mâncați; acesta este trupul Meu.« Fără îndoială, aceste cuvinte au zguduit pe ucenici. Ele amintesc de cuvintele lui Isus din evanghelia după Ioan capitolul 6. Acolo El se numește pâinea vieții – adevărata mană care se coborâse din cer. În această împrejurare timpurie El vorbea înaintea a mii de oameni, printre ei fiind unii, ca și Iuda, care L-au urmat din motive necinstite. El le-a zis: »Adevărat, adevărat, vă spun, că, dacă nu mâncați trupul Fiului Omului, și dacă nu beți sângele Lui, n-aveți viața în voi înșivă« (Ioan 6, 53). În acele împrejurări, cuvintele Lui au fost așa greu de înțeles, că Ioan a scris: »Din clipa aceea, mulți din ucenicii Lui s-au întors înapoi, și nu mai umblau cu El« (versetul 66).

În niciunul din aceste locuri nu este susținută concepția superstițioasă care a dus la învățătura romano-catolică a transsubstanțierii – părerea că pâinea și vinul se transformă în chip supranatural în carnea și sângele lui Isus. Unii spun cu insistență că Isus ar fi zis: „Aceasta este trupul Meu” și nu „aceasta simbolizează trupul Meu” – din aceasta rezultând învățătura transsubstanțială. Pentru o minte omenească sănătoasă aceasta nu se poate recunoaște aici. Pentru ucenicii înșiși, în aceste cuvinte nu puteau recunoaște nimic altceva decât un înțeles simbolic. Trupul Său ca atare nu fusese încă adus jertfă. El era fizic prezent în trup, ei L-au văzut cum a frânt azima. Concepția că pâinea s-a transformat efectiv în carnea Sa nu avea în acele momente nici un sens. Sensul simplu al cuvintelor Sale trebuia înțeles evident simbolic – chiar dacă ucenicii nu au înțeles pe deplin însemnătatea acestui simbol.

Într-un sens asemănător a vorbit Isus odinioară despre Ioan Botezătorul: »El este Ilie« (Matei 11, 14). Nici aici, nimeni nu a înțeles *această* afirmație în adevăratul sens al cuvintelor. Astfel de expresii se folosesc și astăzi, fiind totuși o greșală să atribuie cuvintelor un înțeles textual, dacă acesta nu este prezent. Concepția transsubstanțierii este cauza tuturor formelor de păreri superstițioase și a slujbelor idolatre. De aceea este important să nu înțelegem greșit ce vrea să spună Isus aici, căci altfel vom falsifica importanța acestei ordini.

El a instaurat ceva care să ducă la păstrarea *amintirii* morții Sale (Luca 22, 19) și să nu devină un ritual, la care trupul Său este mereu adus ca jertfă.

După ce au mâncat pâinea, El a luat paharul cu vin, a mulțumit din nou și a zis: »Beți toți din el; căci acesta este sângele Meu, sângele legământului celui nou, care se varsă pentru mulți, spre iertarea păcatelor« (Matei 26, 27-28). (Cuvântul grecesc folosit pentru a mulțumi este *eucharistō*. Din acesta a derivat cuvântul *euharistie* – o denumire care în anumite cercuri bisericești este folosită deseori pentru sărbătoarea cinei).

Acesta era probabil al treilea pahar din cele patru pahare, care era împărțit în timpul sărbătorii tradiționale de Paște. Cel de-al treilea pahar a fost denumit »paharul binecuvântărilor«, ceea ce corespunde expresiei folosite de apostolul Pavel, atunci când în 1 Corinteni 10, 16 vorbește despre paharul mesei Domnului.

Ce a zis Hristos în timp ce le-a dat paharul, trebuie să fi pus pe ucenici în mai mare încurcătură decât atunci când s-a referit la pâine ca trup al Său. Pentru duhul unui iudeu nu era nimic mai

respingător și dezgustător decât consumul de sânge, în orice formă ar fi avut loc. Legea ceremonială a Vechiului Testament interzicea categoric orice consum de sânge, respectiv să se bea sânge (Levitic, 17, 14). De aceea până astăzi se pregătesc mâncăruri curate, căutându-se să se îndepărteze ultimele urme de sânge. În comunitatea iudaică veche, gândul la consumul de sânge era așa de respingător, că la conciliul apostolic de la Ierusalim s-a cerut credincioșilor dintre neamuri să respecte această practică din considerație pentru frații lor de credință iudei (Faptele Apostolilor 15, 20). Pavel a explicat mai târziu că nici o mâncare nu trebuie considerată necurată, dacă este luată cu mulțumire (1 Timotei 4, 4). Dar repulsia față de consumul de sânge era așa de adânc înrădăcinată în conștiința iudaică, căci chiar atunci când nu a mai existat necurăția ceremonială, mulți aveau oroare față de practica consumului de sânge.

Când Isus a dat ucenicilor un pahar, rostind cuvintele: »Beți toți din el; acesta este sângele Meu ...«, cu siguranță El ar fi lezat sentimentele lor. Era o afirmație șocantă, cu toate că ne putem ușor imagina cum ucenicii s-au privit reciproc cu priviri îngrozite și și-au șoptit unul altuia, căci voiau să știe ce a vrut El să zică prin aceasta.

Este remarcabil faptul că El spune »sângele Meu este sângele legământului«. Legămintele importante intrau în vigoare după ce se aducea o jertfă de sânge. Dacă cineva, de exemplu, făcea un legământ cu semenul său, uneori persoana respectivă tăia animalul de jertfă în două bucăți și îl așeza pe podea. Prin această festivitate urma ca legământul să intre în vigoare. După aceea partenerii legământului mergeau împreună printre cele două bucăți ale animalului sacrificat. Prin aceasta dădeau de înțeles că ei vor fi gata să se lase tăiați în două, dacă vor încălca legământul. La o astfel de formă de ceremonie de legământ se referă Ieremia 34, 18. O recunoaștem și în Geneza 15, 9-18. Acolo Domnul l-a făcut pe Avraam să cadă într-un somn adânc și a mers singur printre bucățile animalelor. Prin aceasta a dat dovadă de caracterul necondiționat al legământului Său cu Avraam.

Când a fost introdus legământul mozaic, Moise l-a făcut să intre în vigoare jertfind mai multe animale mari. El a captat sângele lor în vase mari. După aceea a luat o ramură de Isop (un fel de plantă medicinală) a muiat-o în sânge și a stropit spre Adunare, această stropire cu sânge era simbolic valabilă pentru tot poporul. Ce a spus Moise cu această ocazie se aseamănă cu ceea ce a spus Isus ucenicilor în odaia de sus: »Iată sângele legământului, pe care l-a făcut Domnul cu voi ...« (Exodul 24, 5-8).

Cu toate că vărsarea de sânge era un aspect decisiv la intrarea în vigoare a unui legământ, sângele lui Hristos avea un rol dublu în noul legământ, deoarece în noul legământ era vorba de mântuire și vărsarea sângelui era un aspect important în ispășirea păcatelor: »Fără vărsare de sânge nu este iertare de păcate« (Evrei 9, 22). »Căci viața trupului este în sânge. Vi l-am dat ca să-l puneți pe altar, ca să slujească de ispășire pentru sufletele voastre, căci prin viața din el face sângele ispășire« (Levitic 17, 11).

Există din păcate multe concepții superstițioase și neînțelegeri cu privire la însemnătatea sângelui lui Hristos. Într-o carte foarte răspândită, scrisă cu mulți ani în urmă, un autor evanghelic bine cunoscut spune că pe baza compoziției chimice a sângelui lui Isus a rezultat ceva cu totul deosebit. El presupune că sângele Său nu a fost sânge omenesc. Părerea lui este că sângele care curgea prin venele lui Isus era sânge divin. Desigur, aceasta ar însemna că în ceea ce privește trupul Său, Isus nu a fost om cu adevărat (aici se recunoaște învățătura veche greșită a doketismului). Alți creștini au înțeles greșit anumite cântări despre sângele lui Isus (ca de exemplu „este putere în sânge” sau „e o fântână, de sânge sfânt”). Ei își imaginează că există anumite însușiri supranaturale în sângele lui Hristos, care Îi oferă acțiuni spirituale deosebite. Alții cred că în chip supranatural sângele lui Isus a curs și s-a strâns într-o cisternă supratereastră, ca o relicvă cerească. Unii presupun chiar că sângele lui Hristos se folosește efectiv în chip misterios, atunci când cineva se pocăiește. După aceea se scurge din nou, ca să poată fi folosit și altă dată, respectiv să se folosească permanent. Și mulți oameni cred că simpla numire a sângelui lui Hristos este un mijloc de putere care împiedică activitatea demonilor – ca o formulă magică

creștină. Astfel de idei absurde iau naștere din gândirea superstițioasă care a dat naștere la imaginația transsubstanțială.

Scriptura spune că noi am fost mântuiți prin sângele lui Hristos. De aceea să nu gândim că sângele Lui, sau anumite componente ale sângelui Lui, ar avea însușiri supranaturale. Sângele Lui a fost sânge omenesc, normal, tot așa cum tot corpul Lui a fost identic cu corpul omenesc. „Puterea sângelui”, pe care noi o cântăm, constă în ispășirea pe care a făcut-o prin vărsarea sângelui Lui, și nu în lichidul propriu-zis.

În mod asemănător, în referirile biblice la sângele lui Hristos nu se vorbește de sângele care curgea în venele lui Hristos. Ele se referă la ispășirea făcută prin sânge, pe care a înfăptuit-o prin moartea Sa. Dacă nu ar fi murit, vărsarea sângelui ca atare nu ar fi avut nici o eficacitate în a mântui pe păcătoși. Când însă Biblia vorbește despre sângele lui Hristos, ea folosește expresia în sens figurat legată de moartea Sa ispășitoare.

Aici, la ultima masă, a fost așa: El a dat paharul mai departe și a spus că el simbolizează sângele noului legământ, care se va vărsa pentru iertarea păcatelor. Ucenicii au înțeles aceasta ca o referire la acea moarte violentă, pe care o suferea animalul de jertfă. Ei au știut că El nu vorbește de vărsarea de sânge ca atare, ci de o moarte violentă, în care El Își va vărsa sângele – o moarte prin jertfă care prelua asupra Sa vina păcătoșilor.

Hristos le-a prezentat deja înțelesul teologic al morții Sale. El voia ca ei să înțeleagă cele întâmplate, atunci când Îl vor vedea sângerând și murind, deoarece El a fost biciuit și crucificat de călăii romani: El nu a fost jertfa suferindă din partea oamenilor fără Dumnezeu, ci în mod suveran a ocupat funcția de Miel al lui Dumnezeu – ca Marele Miel de Paște – care îndepărtează păcatul.

Rânduind aceasta ca aducere aminte de moartea Sa, a făcut paharul de la cină să devină un simbol care să amintească tuturor credincioșilor din toate timpurile de acest adevăr. Nu era vorba de faptul că lichidului trupului să i se atribuie unele însușiri magice în transformarea ființei (așa cum învață teologia romano-catolică), ci să simbolizeze moartea Sa ispășitoare.

Când ultima masă de Paște se apropia de sfârșit, s-a introdus o nouă ordine pentru Adunare. Și Isus a spus ucenicilor, că acesta era ultimul pahar pe care El îl bea împreună cu ei, până în ziua când îl va bea nou în Împărăția Tatălui Său (Matei 26, 29). Spunând aceasta scotea în evidență nu numai cât de apropiată era plecarea Lui, ci le-a dat totodată asigurarea că va reveni. În afară de aceasta, i-a asigurat în mod indirect că ei toți vor fi uniți cu El în această Împărăție a slavei.

Ei nu au înțeles pe deplin cuvintele Lui din acea seară. Abia după moartea și învierea Lui le-a devenit clar mărimea acestor adevăruri. Cu toate că fără îndoială presimțeau că se va petrece ceva foarte important, ei nu erau în stare în acea seară să explice ce anume.

Masa s-a terminat. Ultimul Paște a trecut. Evanghelistul Matei relatează că ei au cântat o cântare de laudă – probabil Psalmul 118, ultimul psalm din »Hallel«. Prin aceasta se încheia în mod tradițional sărbătoarea Paștelui. În acest timp – ori în odaia de sus, sau scurt după plecare – Isus a rostit rugăciunea lungă prezentată în Ioan 17 – rugăciunea Sa de Mare Preot. După aceea au plecat spre Muntele Măslinilor. Numai Isus înțelegea pe deplin evenimentele îngrozitoare care urmau să aibă loc.